

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Maakuntatalouden simulointi
ML 13§ neuvottelut

Kainuun tilannekuva

1) Maakunnan yleistiedot¹

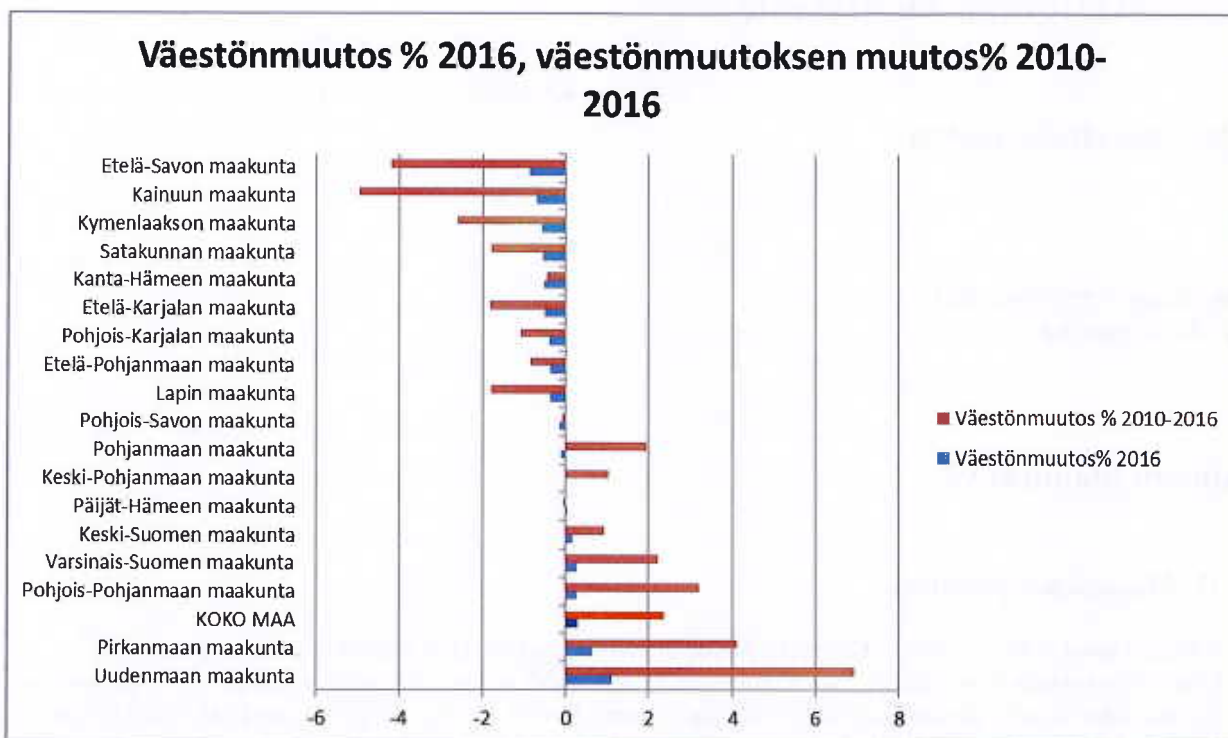
Kainuun maakunta muodostuu alueen keskustaajungista Kajaanista ja seitsemästä muusta kunnasta. Maakunnan asukasluku vuoden 2016 lopussa oli 74 803, mikä on toiseksi vähiten tulevista 18 maakunnasta. Kainuu tulee muodostamaan pohjoisen yhteistyöalueen yhdessä Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Lapin maakuntien kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on vuodesta 2013 järjestänyt maakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä Kainuun sote. Poikkeuksena Puolangan kunta järjestää itse ostopalveluna sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon palvelut. Kainuussa on pitkä kokemus palvelujen maakuntapohjaisesta järjestämisestä ja tuottamisesta, sillä vuosien 2005–2012 maakuntahallintokokeilun aikana alueen sosiaali- ja terveystalouden järjestäjänä toimi Kainuun maakuntahallinto-kuntayhtymä.

Kainuu on pinta-alaltaan kolmanneksi suurin maakunta, ja etäisyydet maakunnan sisällä ja pohjoisen yhteistyöalueen keskukseen Ouluun ovat pitkiä. Maakunnan reuna-alueilta Suomussalmelta ja Kuhmosta matkaa Kajaaniin on yli 100 kilometriä. Kajaanista matkaa pohjoisen yhteistyöalueen keskustaajunkiin Ouluun on 180 kilometriä. Alue on erittäin harvaan asuttua, sillä maakunnista vain Lapissa väestötiheys on alempi kuin Kainuussa.

Kainuun väestö on vähentynyt jo lähes 30 vuoden ajan. Vuonna 2016 maakunnan väkimäärä väheni edelliseen vuoteen nähden yli 500 hengellä eli lähes prosenttiin. Luonnollinen väestönlisäys on ollut negatiivista pitkään, mutta suurin syy vähenemiseen on työikäisen väestön poismuutto muihin maakuntiin. Väestönkehityksen jyrkkää laskua tasoittaa hieman positiivinen nettomaahanmuutto, mutta maahanmuuttajataustaisen väestön määrä maakunnassa on koko maan alimpia. Väestöllinen huoltosuhde oli Kainuussa vielä vuonna 2016 hieman parempi kuin neljässä muussa pienessä maakunnassa, mutta väestöennusteen mukaan ikärakenne heikkenee lähivuosina merkittävästi ja vuonna 2030 Kainuu on väestölliseltä huoltosuhteeltaan todennäköisesti heikoin maakunta. Tämän kehityksen taustalla on etenkin yli 75-vuotiaiden osuuden voimakas lisääntyminen. Yli neljäsosa väestöstä asuu taajamien ulkopuolella, kun koko maassa vastaava luku on noin 15 prosenttia. Noin puolet maakunnan väestöstä on kuitenkin keskittynyt Kajaaniin, jonka asukasluku vuoden 2016 lopussa oli noin 37 500. Kajaani on maakuntien keskustaajungeista asukasluvultaan selvästi pienin.

Kainuun väestön terveys on useimpien mittareiden mukaan heikompi kuin maassa keskimäärin. THL:n ikävakiomaton sairastavuusindeksi on Kainuussa toiseksi korkein Pohjois-Savon jälkeen ja ikävakioitu sairastavuusindeksi kolmanneksi korkein maakuntien välisessä vertailussa. Maakunta on pysynyt sairastavuusindeksitarkastelussa ja ennen aikaista kuolleisuutta mittaavassa PYLL-indeksitarkastelussa kolmen heikoimman maakunnan joukossa koko 2000-luvun. Useilla hyvinvointimittareilla tarkasteltuna Kainuu on muuta maata jonkin verran heikommalla tasolla. Toimeentulotukea saaneiden osuus väestöstä on kuitenkin Kainuussa hieman alempi kuin maassa keskimäärin.

¹ THL:n asiantuntija-arvio, kevät 2018.

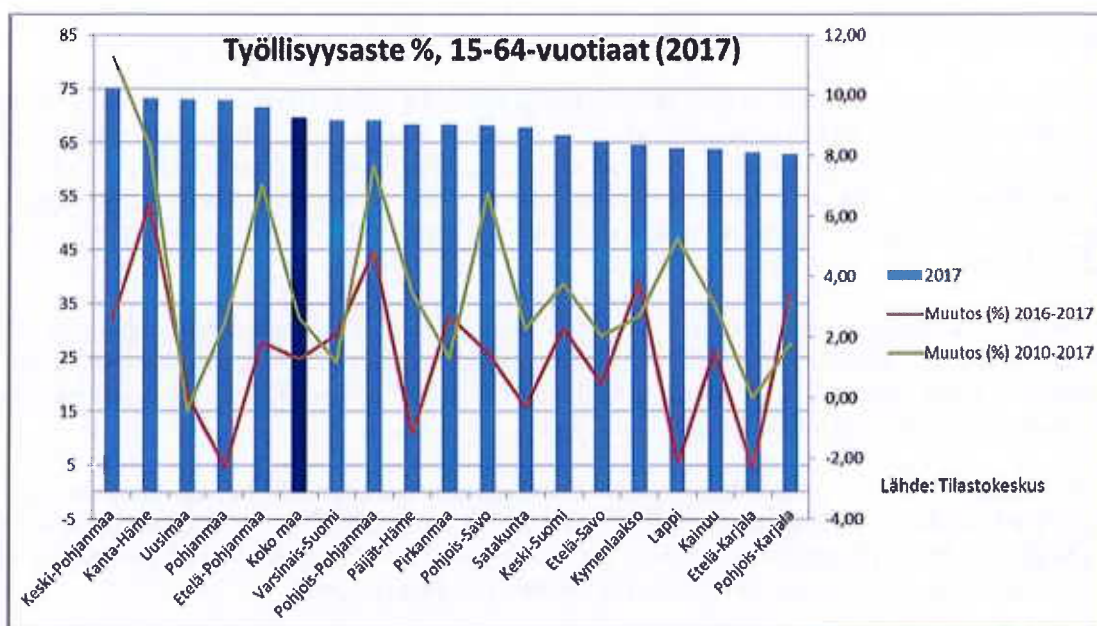

Väestöennuste ³ 2016 - 2025

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Uusimaa	1 638 293	1 654 285	1 670 063	1 685 570	1 700 768	1 715 601	1 730 066	1 744 129	1 757 788	1 770 999
Varsinais-Suomi	475 543	477 105	478 599	480 058	481 488	482 923	484 333	485 720	487 079	488 425
Satakunta	224 743	224 263	223 821	223 406	223 019	222 662	222 311	221 979	221 656	221 329
Kanta-Häme	173 781	174 038	174 312	174 582	174 872	175 181	175 486	175 786	176 087	176 372
Pirkanmaa	508 639	511 779	514 841	517 832	520 755	523 583	526 344	529 018	531 604	534 102
Päijät-Häme	208 574	208 744	208 937	209 152	209 357	209 568	209 776	209 980	210 173	210 355
Kymenlaakso	150 134	149 706	149 291	148 894	148 505	148 137	147 779	147 421	147 068	146 730
Etelä-Karjala	130 506	130 199	129 905	129 638	129 385	129 142	128 913	128 694	128 482	128 272
Etelä-Savo	140 422	139 609	138 833	138 097	137 398	136 736	136 102	135 497	134 929	134 374
Pohjois-Savo	252 815	252 938	253 064	253 178	253 305	253 435	253 580	253 718	253 848	253 964
Pohjois-Karjala	167 599	167 334	167 064	166 805	166 564	166 339	166 126	165 929	165 746	165 566
Keski-Suomi	273 910	274 282	274 651	275 011	275 360	275 695	276 020	276 338	276 649	276 942
Etelä-Pmaa	196 572	196 467	196 399	196 372	196 363	196 374	196 401	196 436	196 467	196 507
Pohjanmaa	176 729	177 511	178 289	179 053	179 818	180 557	181 282	181 982	182 679	183 340
Keski-Pmaa	69 027	69 116	69 219	69 323	69 423	69 520	69 622	69 724	69 813	69 901
Pohjois-Pmaa	411 150	413 353	415 463	417 472	419 383	421 223	422 968	424 626	426 180	427 647
Kainuu	74 803	74 229	73 695	73 189	72 719	72 276	71 854	71 450	71 067	70 688
Lappi	180 207	179 834	179 502	179 214	178 953	178 723	178 514	178 318	178 134	177 977
Koko maa	5 453 447	5 474 792	5 495 948	5 516 847	5 537 434	5 557 674	5 577 478	5 596 744	5 615 449	5 633 490

² Tilastokeskus

³ Tilastokeskus, VM/KAO

2) Johtopäätökset ALKE-keskustelusta

- Kainuulla on paljon potentiaalia kestävän kasvun aikaansaamiseen. Kainuu näkee suuret investoinnit alueen kehittämisen kannalta keskeisiksi niin aluetalouden, työpaikkojen, kuin muuttoliikkeen edistämisessä. Kainuu esittää valtion ja maakunnan uudenlaista yhteistyötä investointien tukemiseksi ja toivoo, että tähän tartutaan jollakin aikavälillä. Tarvitaan erityisesti tukea kynnyksen ylittämiseen. Tästä jatketaan keskustelua ja palataan tarvittaessa seuraavissa keskusteluissa.
- Kansallisen TKI-rahoituksen kohdentaminen alueille niiden älykkään erikoistumisen strategioiden toteutukseen on alueille, myös Kainuulle, strategisen tärkeää. Valtion toimijat huomioivat tämän näkökulman päätöksiä tehdessään. Kansallisella tasolla huolehditaan myös siitä, että Bisnes Finland -osaaminen on käytettävissä kaikilla alueille.
- Valtion toimijat pyrkivät luomaan edellytyksiä ylimaakunnalliseen kehittämiseen kannustavaksi sekä päätöksenteossa että rahoituksessa.
- Valtakunnallisesti pyritään löytämään kestäviä ratkaisuja liikennehankkeiden rahoittamiseen ja laajakaistan saatavuuteen.
- Kainuulla on hyvät lähtökohdat ja kokemusta maakunnan monialaisuuden hyödyntämisestä alueen kehittämisessä. Sote ja aluekehittäminen tukevat toisiaan. Alueen sisäisiä kumppanuuksia hyödynnetään ja vahvistetaan kehittämisessä.
- Jatkotyössä tunnistetaan ja sovitaan osapuolten kesken niistä toimenpiteistä, joihin tartutaan yhdessä.
- Kainuun maakunta priorisoi seuraavat pilottiesitykset valtioneuvoston ja alueen yhteisesti kehitettäviksi. Pilotit ovat tiettyjen Kainuun kehittämishaasteiden ratkaisemiseen kohdistuvaa konkreettista valtion ja Kainuun yhteistyötä, joissa alueen toimijat tekevät varsinaisen kehittämistyön Kainuussa. Kainuu odottaa valtiolta pilotteihin seuraavanlaista tukea:
 - 1) konsultointia ja tukea pilottien toteuttamiseen, valtion ja alueen yhteistä ohrya, joka ohjaa prosessia, antaa palautetta hyvistä ja huonoista käytännöistä ja huolehtii että valtakunnallisesti hyödynnetään pilottien hyvät käytännöt ja opitaan epäonnistumisista.
 - 2) kokeiluille pilottistatusta ja tähän mahdollisesti liittyvää rahoitusta. Tämä mahdollistaa pilottista tiedottamisen, vuorovaikutuksen pilotin ja muun yhteiskunnan välillä sekä mahdollisen lisäresurssin hakemisen erilaisiin pilotteihin liittyviin kehittämisaihiin.

3) Maakunnan rahoitus

Maakuntien rahoitus perustuu suurelta osin valtionrahoitukseen sekä osin asiakasmaksuihin. Valtionrahoitus jakaantuu sekä yleiskatteiseen että erillisrahoitukseen. Päivitettyjen maakuntien rahoituslaskelmien mukaan maakuntien yleiskatteinen valtionrahoitus olisi noin 18,7 mrd. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin perustuvan rahoituksen osuus tästä olisi noin 17,2 mrd. euroa. Maakunnan muiden tehtävien, kuten palo- ja pelastustoimeen, ympäristöterveydenhuoltoon ja kasvupalveluihin liittyvän rahoituksen osuus on puolestaan noin 1,5 mrd. euroa.

Maakunnan muiden tehtävien osalta maakunnille kohdistettaisiin myös niin sanottua erillisrahoitusta. Tämän erillisrahoituksen määrä olisi vuoden 2019 tasolla tehtyjen laskelmien mukaan noin 2,8 mrd. euroa. Tähän sisältyvät muun muassa EU-tuet, maatalouden tuet sekä alueellinen tienpito. Kokonaisuutena valtion rahoitus maakunnille olisi näin ollen noin 21,5 mrd. euroa.

Maakuntien rahoituslaskelmat on päivitetty vuoden 2019 kustannustasoon. Laskelmien pohjana on käytetty tuoretta Tilastokeskuksen keräämää kuntien talousarviokyselyä vuosilta 2017–2019. Kustannuspohjissa ei huomioida vuoden 2020 JTS-päätöksiä eikä maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön vaikutuksia vuodelle 2020. Laskelmat kuvaavat siis vain vuoden 2019 poikkileikkaustilannetta.

Maakuntien yleiskatteinen valtionrahoitus on pitkälti tarveperusteinen. Yli 80 prosenttia yleiskatteellisesta rahoituksesta jaetaan maakuntien väestön laskennallisen palvelutarpeen perusteella. Palvelutarpeen muodostavat ikärakenne, sairastavuus ja sosioekonomiset tekijät. Asukasperusteisen rahoituksen perusteella jaetaan puolestaan noin 10,5 prosenttia rahoituksesta. Loput rahoituksesta jaetaan maakuntiin olosuhteita kuvaavien kriteerien perusteella, joita ovat vieraskielisyys, kaksikielisyys, asukastiheys, saaristoväestö, maatalousyritykset, kasvupalvelukriteerit ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteeri.

Maakuntien rahoituslaskelmissa rahoitusaseman muutosta kuvataan vertaamalla maakunnan kuntien nykyisiä toteutuneita kustannuksia laskennallisten määräytymistekijöiden mukaiseen rahoitukseen (järjestelmä täysimääräisesti voimassa). Maakuntien sote-tehtävien laskennallisessa mallissa rahoituksen muutoksesta nykytilaan verrattuna selittää suurelta osin se, miten kunnat ovat rahoittaneet sote-palvelunsa suhteessa maakunnan väestön laskennallisiin tarpeisiin. Mikäli maakunnan kuntien toteutuneet kustannukset alittavat maakunnan väestön laskennallisen tarpeen niin maakunta saa enemmän rahaa nykytilanteeseen verrattuna. Ja päinvastoin. Rahoituksen muutos ei välttämättä kerro suoraan sote-tehtävien hoidon tehokkuudesta tai tehotomuudesta vaan ne voivat olla myös merkki yli- tai alihoidosta. Eroja voivat selittää myös palveluiden laatuerot.

Laskennalliseen malliin ei siirrytä heti vaan maakunta- ja sote-uudistuksen voimaantulovuonna rahoitus perustuu siirrettävien kustannusten lähtötasoon. Vuodesta 2020 siirrytään portaittain kohti laskennallista rahoitusmallia, joka tulee täysimääräisesti voimaan vuonna 2025.

Maakuntien rahoituslaki määrittelee maakuntien vuotuisen rahoituksen tarkistamisen, johon on sisällytetty kustannusten kasvun rajoitin (3 mrd. € säästötavoite). Kustannusten kasvun säästötavoitteen onnistuminen edellyttää maakuntien toiminnan tehostamista nykyisestä. Tämän lisäksi valtio voi tarvittaessa antaa maakunnille lyhytaikaista lainaa tai valtioneuvoston lisärahoitusta sekä valtionavustusta.

Päivitetyt rahoituslaskelmat poikkeavat tietyin osin vuoden 2017 tason laskelmista. Erot selittyvät osin laskelman sisältyvillä tehtävien muutoksilla sekä kustannusaineistojen päivittymisellä, jotka perustuvat kuntien ilmoittamiin talousarvioihin ja -suunnitelmiin, joten laskelmat eivät täysin vertailukelpoisia. Laskelmat ovat edelleen arvioita ja niihin on tulossa vielä muutoksia, mahdollisesti myös sisällöltään. Esimerkiksi vielä avoimina olevat kysymykset monikanavarahoituksen sekä työmarkkinatuen ja perustoimeentulotuen rahoitusosuuksista vaikuttavat maakuntien lopullisiin rahoitusosuuksiin.

Arviolaskelmien perusteella Kainuun maakunnan yleiskatteisen rahoituksen lähtötaso (ns. nykyjakauma) on vuoden 2019 kustannustasossa 320 milj. euroa (4 278 €/as). Kun maakuntien yleiskatteellinen rahoitus jaetaan maakuntiin maakuntien rahoituslaissa määriteltyjen laskennallisten kriteerien mukaan (järjestelmä täysimääräisesti voimassa), muuttuu Kainuun yleiskatteellinen rahoitus -6,5 milj. euroa (-87 €/as). Liitetaulukoissa 1–4 on esitetty maakuntien yleiskatteellisen rahoituksen muodostuminen kriteereittäin.

Maakuntien yleiskatteellinen rahoituslaskelma, yhteenveto muutoksista

Maakunta	Nykyjakauma		Laskennallinen jakauma		Muutos	
	€	€/as	€	€/as	€	€/as
Uusimaa	4 890 330 524	2 985	4 892 663 547	2 986	2 333 023	1
Varsinais-Suomi	1 584 578 771	3 332	1 596 252 259	3 357	11 673 489	25
Satakunta	793 093 820	3 577	782 048 433	3 527	-11 045 387	-50
Kanta-Häme	604 754 237	3 480	590 388 979	3 397	-14 365 258	-83
Pirkanmaa	1 682 060 803	3 288	1 680 693 509	3 285	-1 367 294	-3
Päijät-Häme	701 040 034	3 361	742 647 801	3 561	41 607 766	199
Kymenlaakso	657 372 586	3 849	641 752 747	3 758	-15 619 839	-91
Etelä-Karjala	470 197 752	3 603	481 153 445	3 687	10 955 693	84
Etelä-Savo	570 515 876	4 063	567 431 495	4 041	-3 084 382	-22
Pohjois-Savo	1 009 353 905	3 992	978 183 693	3 869	-31 170 212	-123
Pohjois-Karjala	629 519 960	3 756	664 713 027	3 966	35 193 067	210
Keski-Suomi	962 982 648	3 516	965 652 503	3 525	2 669 856	10
Etelä-Pmaa	746 662 610	3 798	745 265 221	3 791	-1 397 389	-7
Pohjanmaa	614 440 548	3 477	606 238 789	3 430	-8 201 759	-46
Keski-Pmaa	264 120 747	3 826	248 236 813	3 596	-15 883 934	-230
Pohjois-Pmaa	1 439 612 569	3 501	1 442 592 583	3 509	2 980 013	7
Kainuu	320 006 907	4 278	313 500 054	4 191	-6 506 853	-87
Lappi	756 464 921	4 198	727 894 321	4 039	-28 570 600	-159
Koko maa	18 697 109 218	3 416	18 667 309 218	3 410	-29 800 000	-5
	min	2 985		2 986		-230
	maks	4 278		4 191		210

Seuraavassa taulukossa on laskettu maakuntien yleiskatteellinen rahoitus toteutuneilla tilinpäätös 2016 tiedoilla sekä Tilastokeskuksen tammikuussa 2018 keräämään kuntien talousarviokyselyn tietojen perusteella vuosille 2017-2019. Laskelmassa on oletettu, että yleiskatteisen rahoituksen osalta maakuntien rahoituslain 4. luvun mukaiset kustannukset (non-sote) ovat vuoden 2019 laskelman tasossa kaikissa tarkasteluvuosissa. Maakuntien rahoituslain 3. luvun mukaiset kustannukset (sote) on laskettu vuoden 2016 osalta toteutuneella tilinpäätöstiedolla ja vuosien 2017-2019 osalta Tilastokeskuksen keräämään kuntien talousarvio ja -suunnitelmakyselyn tietojen kautta. Määräytymistekijöinä on käytetty kaikissa tarkasteluvuosissa vuoden 2016 tietoja.

Laskelman tarkoituksena on havainnollistaa, miten käytettävä kustannustieto muuttaa maakuntien rahoitusta nykytilaan verrattuna, ja että maakuntien rahoituslaskelmat tulevat päivittymään uuden kustannustiedon myötä. Esimerkiksi vuoden 2016 toteumatiedoilla Kainuun yleiskatteellinen rahoitus laskisi 115 euroa asukasta kohden lähtötasoon verrattuna. Seuraavan kerran uutta toteumatietoa kunnilta maakunnille siirtyvistä kustannuksista saadaan syys-lokakuussa 2018, jolloin kuntien taloustilasto vuodelta 2017 valmistuu.

Maakuntien yleiskatteellinen rahoituslaskelma vuosina 2016-2019, €/as

Maakunta	toteuma2016	ta2017	ta2018	ts2019	ta2018/ts2019 ka, vuoden 2019 taso
Uusimaa	46	29	15	8	1
Varsinais-Suomi	-71	15	24	27	25
Satakunta	-52	-97	-90	-18	-50
Kanta-Häme	-64	-75	-81	-87	-83
Pirkanmaa	-38	-38	0	-2	-3
Päijät-Häme	61	200	198	190	199
Kymenlaakso	-138	-116	-110	-93	-91
Etelä-Karjala	13	31	66	86	84
Etelä-Savo	-140	-78	-52	-23	-22
Pohjois-Savo	-52	-112	-135	-134	-123
Pohjois-Karjala	96	206	194	199	210
Keski-Suomi	55	49	25	-12	10
Etelä-Pmaa	42	-17	-21	-12	-7
Pohjanmaa	-124	-67	-47	-43	-46
Keski-Pmaa	-134	-228	-228	-234	-230
Pohjois-Pmaa	91	22	16	-6	7
Kainuu	-115	-179	-113	-90	-87
Lappi	-133	-163	-171	-157	-159
Koko maa	-5	-5	-5	-5	-5
min	-140	-228	-228	-234	-230
maks	96	206	198	199	210

4) Maakunnan tehtävien kustannuskehitys

a) Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät

Maakuntien yleiskatteisesta sote-rahoituksesta lähes 90 prosenttia määräytyy maakunnan väestön laskennallisen palvelutarpeen perusteella, joita ovat ikärakenne, sairastavuus ja sosioekonomiset tekijät. Laskennallisen palvelutarpeen arviointi perustuu THL:n tutkimukseen sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijöistä (Vaalavuo, Häkkinen & Fredriksson 2013). Oheisessa taulukossa 3 on esitetty THL:n tarvekerroin vuodelta 2016, siten että tarvekerroin on jaettu sekä ikärakenteeseen että muuhun tarpeeseen (Mäklin & Seppälä 2018). Tarvekertoimella on suhteutettu maakuntien sote-tehtävien kustannukset vuoden 2019 kustannustasossa.

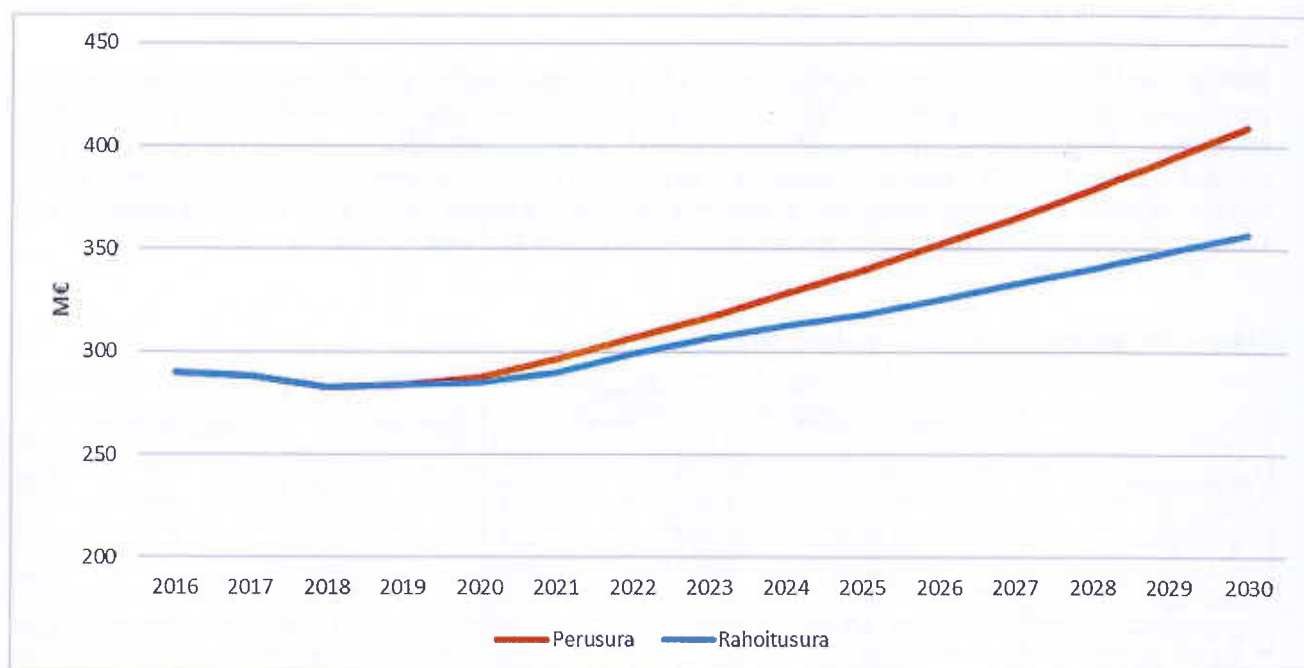
Maakuntien tarvekertoimet, menoindeksi ja tarvevakioitu meno

	tarve	tarve	THVHSOS		
	Ikärakenne	Muu tarve	Tarvekerroin	Menoindeksi	Tarvevakioitu meno
Uusimaa	0,90	0,85	0,87	0,89	1,02
Varsinais-Suomi	1,02	0,96	0,99	0,98	0,99
Satakunta	1,09	1,03	1,05	1,05	1,00
Kanta-Häme	1,06	0,98	1,02	1,02	1,00
Pirkanmaa	1,00	0,97	0,98	0,97	0,99
Päijät-Häme	1,05	1,08	1,07	0,99	0,93
Kymenlaakso	1,09	1,16	1,13	1,13	0,99
Etelä-Karjala	1,08	1,11	1,10	1,04	0,95
Etelä-Savo	1,13	1,24	1,20	1,17	0,98
Pohjois-Savo	1,05	1,24	1,16	1,16	1,00
Pohjois-Karjala	1,06	1,24	1,16	1,08	0,93
Keski-Suomi	1,02	1,07	1,04	1,02	0,97
Etelä-Pmaa	1,10	1,13	1,12	1,09	0,98
Pohjanmaa	1,07	0,91	0,97	1,02	1,05
Keski-Pmaa	1,06	0,99	1,02	1,10	1,08
Pohjois-Pmaa	1,00	1,06	1,03	1,02	0,99
Kainuu	1,09	1,25	1,18	1,21	1,02
Lappi	1,04	1,10	1,08	1,20	1,12
koko maa	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Seuraavassa kuviossa on kuvattu Kainuun maakunnan maakuntien rahoituslain 3. luvun mukaisten kustannusten kehitysarvio vuosina 2016-2030⁴. Kuvioista nähdään, että uudistuksen voimaantulo vuoden jälkeen maakuntien rahoituslain mukainen perusura jää jälkeen SOME-mallin mukaisesta perusurasta. Sote-kustannusten absoluuttinen määrä kasvaa, mutta kasvua hidastetaan siten, että koko maan tasolla vuonna 2030 perusuran ja rahoitusmallin tuottaman uran erotus on reaalisesti noin 3 mrd. euroa. Kainuun tapauksessa tämä tarkoittaa, että vuoteen 2030 mennessä sote-palvelut tulisi pystyä tuottamaan 43 milj. euroa edullisimmin (-13 %) verrattuna nykyiseen kustannusrakenteeseen.

⁴ Sote-kustannustietojen osalta on käytetty vuoden 2016 toteumatietoa. Vuosien 2017–2019 sote-kustannusten osalta on käytetty Tilastokeskuksen talousarviokyselyn mukaista tietoa. Muiden tietojen osalta on käytetty tuoreimpia toteuma tai arviotietoja. Laskelman kustannuspohja = sote-kustannukset + siirtyvät STM:n momentit (2019 kehystieto) – oppilashuolto (kuraattorit & psykologit) – työmarkkinatuki (2017 toteuma) – ympäristöterveydenhuolto (2016 toteuma). Vuodesta 2020 eteenpäin kustannuksia on ketjutettu eteenpäin SOME-mallin maakuntakohtaisilla kertoimilla.

Kainuun nimelliset sote-menot perusurassa ja rahoitusurassa 2016–2030

Kainuun sote-menot perusurassa ja rahoitusurassa sekä niiden välinen erotus 2020–2030 nimellisesti ja reaalisesti

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Reaalisesti:											
Perusura, M€	287	291	295	299	303	308	313	318	323	329	336
Rahoitusura, M€	285	284	287	289	289	288	289	290	291	292	293
Sopeuttamistarve, M€	-2	-7	-7	-10	-14	-20	-24	-28	-32	-37	-43
Nimellisesti:											
Perusura ⁵ , M€	287	297	307	317	328	340	352	365	379	394	409
Rahoitusura ⁶ , M€	285	290	299	307	313	318	326	333	341	349	357
Sopeuttamistarve, M€	-2	-7	-8	-10	-15	-22	-27	-32	-38	-45	-52
% muutos perusuraan verrattuna	-1 %	-2 %	-3 %	-3 %	-5 %	-6 %	-8 %	-9 %	-10 %	-11 %	-13 %

⁵ Perusura: 1,2 % reaali-palkat, 2 % inflaatio, 1,2 % volyymi

⁶ Rahoitusura: 2020 kuphi + ei huomioida volyymia, 2021 maku-indeksin puolitus + 1,0 %, 2022 maku-indeksi + 1,0 %, 2023-2030 maku-indeksi + 0,5 %

b) Pelastustoimen ja varautumisen tehtävät

Pelastustoimen nettokustannukset €/asukas (SM)	2015	2016	2017
Uusimaa	63,4	63,0	61,4
Varsinais-Suomi	68,7	69,1	68,2
Satakunta	94,4	90,0	91,5
Kanta-Häme	57,0	59,7	59,0
Pirkanmaa	67,3	67,4	67,8
Päijät-Häme	83,3	87,2	87,0
Kymenlaakso	85,7	87,6	90,8
Etelä-Karjala	85,3	82,7	89,1
Etelä-Savo	82,9	83,0	82,3
Pohjois-Savo	71,9	72,3	72,7
Pohjois-Karjala	71,2	73,9	69,2
Keski-Suomi	76,7	74,7	79,5
Etelä-Pohjanmaa	83,0	82,9	86,6
Pohjanmaa	67,0	69,4	69,1
Keski-Pohjanmaa	89,6	87,4	89,0
Pohjois-Pohjanmaa	70,6	69,3	68,4
Kainuu	88,7	93,4	85,0
Lappi	86,4	86,7	84,2
KESKIARVO	71,9	71,9	71,5

Vuodet 2015 – 2017:

- Vakavia henkilövahinkoja oli 100 000 asukasta kohden aavistuksen keskiarvoa enemmän: 37 / 100 000 asukasta (keskiarvo 31).
- Omaisuusvahinkoja syntyi tulipaloista (pl. maastopalot) asukasta kohden vain hieman yli puolet keskiarvosta: 19,4 € / asukas (keskiarvo 33,9 €).
- Pelastustehtäviä oli hieman keskimääräistä enemmän: 1706 / 100 000 asukasta (keskiarvo 1565)

Tuleva kehitys:

- Kustannuspaineita on erityisesti nähtävillä kiinteistöjen osalta. Kajaanin paloaseman vuokrasopimus on voimassa vuoden 2023 loppuun. Kuhmon ja Puolangan kuntien alueelle on tarve rakentaa uudet yhteiskäyttötilat.
- Myös tietohallinnon kustannukset tulevat kasvattamaan kustannuksia. TUVE-verkon käyttöönotto tuonee Kainuulle 2020 vuoden alusta asukasluvun suhteella arvioiden n. 0,15 M€ lisäkustannuksen.

c) Kasvupalvelutehtävät

Kasvupalvelujen rahoitus, € (TEM)				Muutos% edelliseen vuoteen *	
JAKO MAAKUNNITTAIN	Yhteensä 2015	Yhteensä 2016	Yhteensä 2017	2016	2017
Uusimaa	189 709 837	168 031 581	127 653 122	-11,4 %	-24,0 %
Varsinais-Suomi	67 010 028	59 352 752	45 090 120	-11,4 %	-24,0 %
Satakunta	36 053 096	31 933 287	24 259 629	-11,4 %	-24,0 %
Kanta-Häme	29 349 004	25 995 276	19 748 538	-11,4 %	-24,0 %
Pirkanmaa	84 457 445	74 806 443	56 830 245	-11,4 %	-24,0 %
Päijät-Häme	33 868 693	29 998 498	22 789 775	-11,4 %	-24,0 %
Kymenlaakso	35 063 679	31 056 932	23 593 864	-11,4 %	-24,0 %

Etelä-Karjala	25 736 350	22 795 442	17 317 633	-11,4 %	-24,0 %
Etelä-Savo	24 906 210	22 060 162	16 759 044	-11,4 %	-24,0 %
Pohjois-Savo	36 333 910	32 182 013	24 448 585	-11,4 %	-24,0 %
Pohjois-Karjala	34 333 593	30 410 273	23 102 599	-11,4 %	-24,0 %
Keski-Suomi	60 988 794	54 019 568	41 038 515	-11,4 %	-24,0 %
Etelä-Pohjanmaa	20 460 579	18 122 536	13 767 640	-11,4 %	-24,0 %
Pohjanmaa	21 231 236	18 805 130	14 286 204	-11,4 %	-24,0 %
Keski-Pohjanmaa	8 067 166	7 145 326	5 428 284	-11,4 %	-24,0 %
Pohjois-Pohjanmaa	65 785 650	58 268 284	44 266 253	-11,4 %	-24,0 %
Kainuu	16 568 272	14 675 006	11 148 561	-11,4 %	-24,0 %
Lappi	35 609 235	31 540 147	23 960 961	-11,4 %	-24,0 %
YHTEENSÄ	825 532 775	731 198 655	555 489 572	-11,4 %	-24,0 %

*Määrärahatason laskun syynä on pääosin työttömyysetuuksien aktiivikäytön laajentaminen, jossa työvoima- ja yrityspalvelujen määrärahaa on siirretty sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle. Lisäksi työvoima- ja yrityspalveluihin on kohdentunut säästöpäätöksiä. Vuosien 2016 ja 2017 osalta maakunnittainen määräjako on laskennallinen arvio.

d) Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tehtävät

Kainuu	Kustannukset 1000 euroa	
	2016	2017
Erillismäärärahat joita voidaan käyttää mm. henkilöstön palkkauskustannuksiin maaseutuohjelman toimeenpanotehtävissä		
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (vain tekninen apu, käytettävissä oleva valtuus 2014-2020) ²⁾		529
Erillisrahoitus maakunnan hallinnoimiin tukijärjestelmiin (läpivirtauserät)		
30.10.40 Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (VALTUUS)	3 000	1 400
30.10.41 Maatalouselinkeinotoiminnan korkotuki	1 500	4 600
30.10.42 Luopumistuet ja eläkkeet ³⁾	-	-
30.10.43 Eläinten hyvinvointikorvaukset	1 200	1 200
30.10.51 Porotalouden edistäminen		
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (VALTUUS, pl. tekninen apu)	4 600	4 700
30.20.40 Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	11 400	11 000
30.20.41 EU-tulotuki ja EU-markkinatuki	5 400	4 900
30.20.43 Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	3 400	3 400
30.20.44 Luonnonhaittakorvaukset	6 500	6 500
30.40.20 Kalakannan hoitovelvoitteet	100	231
30.40.51 Kalatalouden edistäminen	200	170
30.40.62 Elinkeinokalatalouden edistäminen	-	117
30.40.21 Vesivarojen käytön ja hoidon menot	-	-
30.40.40 Eräät luonnonvaratalouden korvaukset		

5) Maakunnan investoinnit

- Uuden Sairaalan rakennuksen kokonaiskustannusarvio on 153.000.000 euroa. Uuden Sairaalan vaikutus toimitilakustannuksiin on alustavan arvion mukaan noin 7.500.000 euroa vuosi ja kustannusvaikutukset käyttötalouteen alkavat rakennuksen valmistumisen ja käyttöönoton mukaan vaihteittain vuosina 2019-2021. Vastaavasti nykyiset sairaalan käyttökustannukset jäävät pois. Uuden sairaalan rakentamisen yhteydessä vuonna 2021 puretaan nykyisen sairaalan A, B ja C osat ja niiden mukana poistuu toimitilakustannuksia noin -1.800.000 euroa vuosi. Purkutöiden tekemiseen on varauduttava ylimääräisillä poistoilla purkuvuoden talousarviossa.
- Kuntien terveysasemaverkkoon on suunniteltu ja toteumassa investointeja Paltamoon ja Hyrynsalmelle. Lisäksi ainakin Kuhmon ja Suomussalmen terveyskeskusten investointien esisuunnittelu on käynnistymässä. Paltamon ja Hyrynsalmen investointihankkeiden kustannusarvio on yhteensä noin 3.100.000 euroa ja vuosikustannusvaikutukset ovat noin 330.000 euroa /vuosi. Kuhmon tai Suomussalmen kunnan terveyskeskusinvestointien esisuunnittelua ei ole vielä tehty, eikä hankkeiden laajuutta tai kustannuksia siten voi vielä arvioida, jolloin vuokravuosikustannusvaikutukset ovat 1.200.000 euroa vuosi. Vastaavasti nykyiset vuokratkustannukset jäävät pois.
- Palo- ja pelastuslaitoksen palveluverkkoon on suunniteltu paloasemainvestointeja Kajaaniin, Kuhmoon ja Puolangalle. Paloasemainvestoinnit on suunniteltu vuosille 2018 -2023 ja rakentamisen kokonaiskustannusarvio on noin 8.600.000. Uusien paloasemien vaikutus toimitilakustannuksiin on alustavan arvion mukaan noin 780.000 euroa vuosi. Vastaavasti nykyiset vuokratkustannukset jäävät pois.
- Kainuun esillä olleet uudet toimitilahankkeet kasvattavat maakunnan toimitilakustannuksia vuoteen 2021 mennessä kokonaisuudessaan arviolta 6.500.000 euroa vuodessa, josta osa katetaan tuottavuudella esim. uusi sairaala on 10 000 neliometriä nykyisiä tiloja pienempi. Nykyiset toimitilakustannukset ovat noin 20.500.000 euroa/vuosi. Toimitilakustannukset vuonna 2020 ovat noin 27.000.000 euroa/vuosi

6) Maakunnan yhteistoiminta muiden maakuntien kanssa

Maakunnan edustajien mukaan yhteistoiminnan suunnittelua on käynnistetty soten, liikenteen ja kala- ja vesitalouden osalta. Rakenerahastotoiminta tarkoitus järjestää itse.

7) Maakunnan talousvalmistelun tilanne ja siirtymäkustannukset

Maakunnan arvioimia siirtymäkustannuksia:

- Hallinnolliset kustannukset, noin 1,7 milj. € / v.
- Palkkaharmonisointi, kumulatiivisesti 2 milj. € / v.
- ICT-siirtymäkustannukset, noin 1 milj. € / v.

Kainuussa tietojärjestelmien perusinfrastruktuuri yhdenmukaistettu vuodesta 2004 lähtien. Kainuun sote, Kainuun liitto ja Kainuun kuntien hallinto opetustoimea lukuun ottamatta käyttävät jo Kainuun yhteistä konesalia, vakioitua työasemaverkkoa ja Kainuun alueverkkoa tietojärjestelmäpalveluissa. Kainuun sotessa, Kainuun Työterveys –liikelaitoksessa, Kainuun liitossa, KAMK Oy:ssä ja Kainuun kunnissa käytössä yhteiset talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmät vuodesta 2005 lähtien.

ICT-järjestelmien muutosten koordinoinnista ja toteuttamisesta aiheutuvia alustavia kustannuksia: TOSI-järjestelmät (toimialasidonnaiset järjestelmät):

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien kehittämiseen ja muutoksiin liittyvä henkilötyö

- Valinnanvapausjärjestelmän aiheuttamat tietojärjestelmien hankinta/muutuskustannukset
 - Sote -tietojärjestelmät
 - UNA-ytimeen liittyvät kehittämiskustannukset
 - Muut TOSI-järjestelmien kehittämis- ja muutuskustannukset
- TORI -järjestelmät (toimialariippumattomat järjestelmät)
- Toimialariippumattomien järjestelmien muutuskustannukset vuosina 2020-2024
 - TORI-järjestelmien muutosten suunnittelu ja toteuttamisen henkilötyö
 - Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä, ohjelmiston hankintakustannukset/nykyisen ohjelman muutuskustannukset
 - Tietojohtamisen ja raportoinnin tietojärjestelmät (hankinta/muutostyöt), integraatiot valtakunnallisiin tietovarastoihin ja tietoaltaisiin
 - Tietosuojan ja -turvan kehittämiseen liittyvät kustannukset
 - Nykyisen perusICT-infrastruktuurin (työasema-, palvelin- ja tietoliikenneympäristön kehittämis- ja muutos- ja lisenssikustannukset)
 - Identiteetin ja pääsynhallinta (IAM, Identity and Access Management)
 - Muut TORI-järjestelmien kehittämis- ja muutuskustannukset